

Actualiteit taal en rekenen mbo

Themaochtend taal en rekenen - BTG esb&i
Januari 2011

Karin Lukassen

- **Beleid en wetgeving**
- **Implementatie: landelijk**
- **Implementatie: mbo-instellingen**

1. Beleid en wetgeving

Regelgeving referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen versie 1.1

Op 29 april 2010 is de *Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen* vastgesteld. De wet legt het kader vast voor de lagere, meer gedetailleerde regelgeving van algemene maatregelen van bestuur (amvb's, besluiten) en regelingen. In deze wet gaat het in ieder geval om het *Bestuur referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen* en het *Examenbesluit beroepsopleidingen WEB*. De belangrijkste van de over deze drie documenten verspreide regels zetten we in dit servicedocument bijeen. Eerst die van de wet, dan die van het besluit referentieniveaus en ten slotte de regels van het examenbesluit. Daarbij blijven we dicht bij de oorspronkelijke formuleringen. Hier en daar geven we (*blauw, gecursiveerd*) een beperkte toelichting.

Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen

Wat is in die wet geregeld en welke nadere regelgeving (besluiten, regelingen) brengt de wet met zich mee?

De belangrijkste bepalingen van de wet

1. Bij algemene maatregel van bestuur (amvb) moet een 'samenhangend geheel van referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen' worden vastgesteld.
Deze amvb is als 'Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen' op 6 juli 2010 gepubliceerd in het Staatsblad (Stb. 2010/265).
2. Er moeten in een amvb referentieniveaus worden vastgesteld voor het basisonderwijs, het speciaal onderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs.
Dit heeft plaatsgevonden door middel van het hierboven genoemde 'Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen'.
3. Wijzigingen in de *Wet op het primair onderwijs (WPO)* die inhouden dat:
  - a. in het onderwijs de vastgestelde referentieniveaus als uitgangspunt moeten worden genomen;
  - b. over iedere leerling in het laatste leerjaar objectieve en valide gegevens moeten worden verzameld waaruit blijkt welk eindniveau de leerling heeft behaald t.o.v. de referentieniveaus;
  - c. die gegevens moeten worden opgenomen in het onderwijskundig rapport en dat daarvoor in een amvb nadere voorschriften zullen worden vastgesteld.
4. Wijzigingen in de *Wet op de expertisecentra (WEC)* die vergelijkbaar zijn met die van de WPO, waarbij echter een uitzondering wordt gemaakt: van zeer moeilijk lerende leerlingen hoeven geen 'objectieve en valide gegevens' te worden verzameld over de beheersing van de referentieniveaus.
5. Wijzigingen in de *Wet op het voortgezet onderwijs (VVO)* die het volgende inhouden:
  - a. Het praktijkonderwijs moet erop gericht zijn dat leerlingen voor Nederlandse taal en rekenen zo veel mogelijk het daarvoor vastgestelde referentieniveau (*1F*) bereiken;
  - b. Bij amvb kan worden bepaald dat leerlingen in het voortgezet onderwijs de gelegenheid moet worden geboden diagnostische toetsen Nederlandse taal en rekenen af te leggen. In dat geval

- Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen
- Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen
- Examenbesluit beroepsopleidingen WEB

Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen

- referentieniveaus voor po, vo en mbo
- refereert aan WEB
- amvb: voorschriften examens beroepsopleidingen
- mogelijkheid van centrale examinering

1. Beschrijving referentieniveaus

- taal: 4 niveaus, 4 domeinen
- rekenen: 3 niveaus, 4 domeinen
- F-/S-niveau

2. Vaststelling per onderwijssoort en niveau

- po – 1F
- vmbo – 2F
- mbo 1, 2 en 3 – 2F (muv fiction./lit. teksten)
- havo – 3F
- mbo 4 – 3F (muv fiction./lit. teksten)

WAT is NIET geregeld in examenbesluit?

- Mogelijkheid van vrijstellingen
- Moment in de opleiding waarop de (centrale) examinering kan worden begonnen

WAT is WEL geregeld in examenbesluit?

- ieder onderdeel: IE en/of COE
- mbo4: rekenen geheel COE, taal gedeeltelijk
(lezen en luisteren)
- taken College voor Examens
- uitslagregeling
- overgangs- en invoeringsbepalingen (geleidelijk)
  - pilot centrale examinering
  - eerste COE 2013/14 mbo4

- Waardering IE:
  - geen regels voor weging (sub)domeinen
  - Vóór verplichte afname COE geldt voor het IE:
    - Iedere waarderingsvorm mogelijk
    - Resultaat telt niet mee voor diplomering
    - Indien pilotexamen ingezet wordt als IE dan cijfers
  - Vanaf verplichte afname COE geldt voor het IE:
    - In cijfers
    - Resultaat IE telt wel mee voor diplomering.

- Waardering examens taal en rekenen 3F:
  - Vanaf verplichte afname COE

Examenonderdeel gebaseerd op 3F	Tijdvak	Examenvorm	Resultaat	Eindcijfer
Nederlandse taal	Studiejaar 2013-2014	Centraal ontwikkeld examen	Cijfer COE	Eindcijfer 3F
		Instellingsexamen	Cijfer IE	
Rekenen		Centraal ontwikkeld examen	Cijfer COE	Eindcijfer 3F

- Herkansingen:
  - COE: tenminste 1 herkansing dus...tenminste twee examenperioden binnen de reguliere opleidingsduur
  - IE: geen regels in het Examenbesluit over aantal herkansingen IE dus....professionele verantwoordelijkheid van de mbo-instelling.

- Onderscheid generiek versus beroepsgericht
- Het kwalificatiedossier 2010-2011 en 2011-2012
- Afzonderlijk of geïntegreerd examineren?

- Cohortenschema Nederlandse taal en rekenen

Niveau 4 - Cohorten vanaf 2010 - Examinering vóór 2013/2014				
	Inrichting onderwijs	Examinering	Slaag-/zakbeslissing	Toezicht inspectie
Nederlandse taal en rekenen – Generieke eisen op basis van referentiekader	<p>Het onderwijs richt zich op het behalen van de vereiste referentieniveaus (3F).</p> <p>De instelling bepaalt zelf de didactiek.</p>	<p>Instellingsexamens en/of pilotexamens op niveau 3F</p> <p>2010/2011: Instellingsexamens (voorbeeldexamens beschikbaar)</p> <p>Daarna ook pilotexamens mogelijk voor rekenen en taal (lezen en luisteren):</p> <p>2011/2012: substantieel aantal deelnemers</p> <p>2012/2013: zo mogelijk alle deelnemers.</p> <p>De instelling beslist over het aantal deelnemers aan de pilotexamens.</p> <p>De overige taalvaardigheden blijven via instellingsexamens geëxamineerd worden.</p>	<p>Behaalde resultaten voor Nederlandse taal en rekenen hebben geen invloed op de slaag-/zakbeslissing.</p> <p>In 2010/2011 komt informatie over de regelgeving over vermelden resultaten op het diploma.</p>	<p>Groeimodel: <u>2010/2011</u> <i>Onderwijskwaliteit:</i> Inspectie signaleert eventuele tekortkomingen in taal- en rekenonderwijs maar neemt dit niet mee bij het kwaliteitsoordeel over de opleiding.</p> <p>In 2010 onderzoek naar de stand van de taal- en rekenvaardigheden van mbo-ers.</p> <p><i>Examinering</i> Instellingsexamens rekenen worden niet onderzocht en beoordeeld.</p> <p>Instellingsexamens Nederlandse taal worden wel onderzocht en beoordeeld. Oordeel wordt niet betrokken bij het eindoordeel over de examenkwaliteit van de opleiding.</p> <p>Bij deelname aan pilotexamens geen onderzoek naar exameninstrumenten.</p> <p><u>Na 2010/2011:</u> vóór 2011/2012 volgt nadere informatie over het toezicht tot 2014.</p>
Nederlandse taal en rekenen – Specifiek beroepsgericht	<p>Beroepsgerichte taal- en rekenvaardigheden aanbieden op basis van deel C van Kwalificatiedossier.</p>	<p>De voor het beroep benodigde reken- en taalvaardigheden maken deel uit van de beroepsgerichte examinering.</p> <p>Instelling bepaalt de vormgeving van de beroepsgerichte examinering en de onderliggende taal- en rekenvaardigheden daarin.</p>	<p>Regulier.</p> <p>De instelling bepaalt de slaag-/zakbeslissing binnen kaders van de WEB.</p>	<p>Regulier.</p> <p>Specifiek op het beroep gerichte taal- en rekentoetsen worden op reguliere wijze op kwaliteit beoordeeld.</p>

- Eisen aan beheersing moderne vreemde talen

Generieke eisen aan moderne vreemde talen (vanuit Leren, Loopbaan, Burgerschap)			
	Cohorten 2007, 2008, 2009 en 2010		Vanaf cohort 2011
Mbo 1, 2 en 3	Er zijn geen generieke eisen aan de MVT.		Vooralsnog geen generieke eisen aan de MVT
Mbo 4	Er zijn geen generieke eisen aan de MVT.		De voorgenomen wettelijke generieke verplichting van Engels per 1 aug 2011 wordt niet gehaald. OCW heeft kenniscentra gevraagd Engels toch volgens planning generiek in KD's 2011 op te nemen: A2 – gesprekken voeren, spreken, luisteren; B1 - lezen en luisteren. Voor maart 2011 duidelijkheid daarover. Bij wettelijke verplichting zal examinering vooralsnog uitsluitend als instellingsexamen plaatsvinden. Slaag-/zakregeling en normering zullen nader worden geregeld in het Examenbesluit beroepsopleidingen WEB.
Beroepseisen aan moderne vreemde talen (mbo 1, 2, 3 en 4)			
	Cohorten 2007, 2008, 2009 en 2010		Vanaf cohort 2011
Welke taal mag/moet?	Normen en diplomering	Toezicht	
In het kwalificatiedossier staat of geen, één of meerdere vreemde talen verplicht zijn en welke taal of talen. Soms kan er een keuze gemaakt worden uit bepaalde talen. Is een MVT genoemd maar niet gespecificeerd, dan is de keuze welke vreemde taal/talen aan de instelling en <u>niet</u> aan de leerling.	Acceptabele minimumnorm voor diplomering: 3 van de 5 taalvaardigheden zijn op voldoende niveau afgesloten (zie brief 22-12-08). OCW verwacht dat behaalde (vereiste) niveaus op het resultatenoverzicht op/bij het diploma worden vermeld. NB: Dit is geen wettelijke verplichting.	Inspectie houdt toezicht op de kwaliteit van de examinering van beheersingsniveaus bij MVT. Inspectie betreft dit oordeel in 2010-2011 (nog) niet bij het eindoordeel over de opleiding.	In het Examenbesluit kunnen nadere regels worden gesteld aan de (instellings)examinering van moderne vreemde talen.

2. Implementatie: landelijk

- Invoering referentieniveaus
- Invoering centraal ontwikkelde examens
- Instellingsexamens

Concrete vertaalslag referentieniveaus naar onderwijs

Marktplaats - Windows Internet Explorer
http://www.marktplaatsmbo.nl

MBO 2010 Marktplaats

MBO 2010 bevat totaal 2.558 bronnen

Meest bekeken Meest gedownload Best gewaardeerd Meeste reviews Meest recent

De marktplaatsmbo.nl is het kennisplatform bestemd voor docenten en managers in het mbo-onderwijs. Op deze site vindt u tal van inspirerende praktijkvoorbeelden, documenten, artikelen, beleidsnotities, lesmateriaal en filmmateriaal en links.

Ale informatie is overzichtelijk gerubriceerd in hoofd- en subcategoriën. Relevante bronnen kunnen worden geplaatst door onderwijsinstellingen, kenniscentra en bedrijven. De marktplaats is een initiatief van **MBO 2010**. U kunt ook deze site volgen en meepraten via [Twitter](#) en [LinkedIn](#).

Uitgeleucht op de marktplaatsmbo.nl

Het High Performance Programming model (HPP) van Nelson en Burns biedt houvast om vast te stellen wat de cultuur in de organisatie is maar ook wat de eigenlijk als cultuur zou moeten zijn.

Voorbeeld reflectieverlag; het meeste opgevraagde document van de Marktplaatsmbo.nl

Voorbeeld reflectieverlag

Van reactief naar proactief gedrag
Nelson & Burns Nelson & Burns
Manager Docent
1 pagina's 4 pagina's

Literatuur en achtergrondinformatie Rekenen
Jurriën Steen JSTA
Docent
4 pagina's

samenwerking onderwijs-werkveld een
Manager Docent
21 slides

Hoe zet je een taal- en rekencentrum op?
CNDP en SCIMIA College
Manager Docent
30 pagina's

Samenwerken aan een doorgaande taalleerlijn
ITTA
Manager Docent
15 pagina's

Functioneel rekenen in de uiterlijke verzorging
Manager Docent
13 slides

Hoe een ROC handen en voeten geeft aan rekenbeleid
CNDP
Manager Docent

Over de Marktplaats Contact Disclaimer

Powered by Kennisnet

Home - Taal en Rekenen mbo - Windows Internet Explorer
http://taalenrekenen.kennisnet.nl/taalenrekenen.html

Home | Over deze site | Links | Contact | Community's Inloggen

Portaal Taal en Rekenen mbo

Zoeken Arrangeren Ontwikkelen Plaatsen & delen

Toon het beschikbare leer materiaal voor Taal Rekenen

Portaal Taal en Rekenen biedt u de mogelijkheid om digitaal leer materiaal te zoeken voor taal- en/of rekenonderwijs in het mbo. Gebruik het gevonden materiaal of combineer het met andere leermiddelen in een les. Maakt u liever zelf materiaal? Het is van harte welkom! Het Portaal is nu nog in experimentfase. Er wordt nog hard gewerkt aan het verbeteren en verfijnen van (met name) de zoekfunctie. Uw ervaringen helpen ons verder. Zo wordt het Portaal steeds beter!

Portaal aangepast!

Portaal taal en rekenen mbo bevat vanaf nu gelabelled materiaal (op mbo- en op referentieniveau) dat direct bruikbaar is voor het mbo. Soms is materiaal weliswaar geschreven voor het basisonderwijs (niveau 1F), maar ook bruikbaar voor het mbo (leerlingen met een achterstand). Binnen het portaal kunt u materiaal arrangeren - zodat het meer geschikt wordt voor de mbo-doelgroep - en weer terugplaatsen. Zo helpt u mee het Portaal sterker te maken! Op dit moment is er op het Portaal veel 'algemeen' materiaal te vinden, terwijl er erg veel behoefte is aan beroepsspecifiek materiaal voor taal en rekenen. Heeft u dit 'in de kast' liggen? Plaats het dan op het Portaal! Met uw hulp wordt het Portaal een waardevol platform voor iedereen die het taal- en rekenniveau van mbo-deelnemers wil verhogen.

Het laatste nieuws

09.11.10
Conferentie Tijd voor Rekenen

02.11.10
Service document bijeenkomst contactpersonen

21.10.10
Referentiekader Moderne Vreemde Talen beschikbaar

14.10.10
Conferentie 'Doorlopende leerlijnen taal en rekenen'

14.10.10
CvE-bijeenkomsten voorbeeldexamens

Onder andere:

- [Marktplaatsmbo.nl](https://marktplaatsmbo.nl)
- Portaal taal en rekenen
- Overzicht leermiddelen, toetsen, ondersteunings- en nascholingsactiviteiten (Actis Advies)
- Netwerken taal en rekenen

- Gefaseerde invoering
  - eerste beeld
  - 2 jaar proefdraaien
  - fasering mbo 4 (3F) en mbo (1) 2 en 3 (2F)
- In nauwe samenwerking met het mbo-veld
  - zeer complex proces
  - veldraadplegingen
  - werkconferenties juni 2010
  - communicatie – contactpersonen

- Voorbereiding pre-pilot 3F
- Voorbeeldexamens 3F vanaf maart 2011 beschikbaar
- Inhoudelijke vragen? coe-lijn@cve.nl
- Technische vragen? ictbb@cito.nl

- Handreiking instellingsexamens
- Voorbeeldexamens taal
  - Cinop en Cito
  - eind van dit schooljaar

Handreiking instellingsexamens
Nederlandse taal en rekenen
in het mbo 2010-2011

Deel 1 | **Deel 2**

3. Implementatie: mbo-instellingen

- Regeling Intensivering Nederlandse taal en rekenen mbo (d.d. 9 november 2009)
- Activiteiten van de mbo-instellingen:
  - implementatieplan opstellen en verantwoording
- Activiteiten van het Steunpunt taal en rekenen mbo:
  - analyse van de implementatieplannen (doel)
  - feedback geven aan de individuele mbo-instellingen
  - rapportage maken van de analyse
  - bloemlezing

1 april – zomervakantie:

- ontwikkelen analyseformat (kwalitatieve en kwantitatieve elementen)
  - taal- en rekenbeleid
  - de activiteiten
  - de effectmeting
- uitvoeren analyse (65 implementatieplannen bekeken)
  - algemeen beeld
  - terugkoppeling aan de instellingen

Na de zomervakantie - heden

- Rapportage schrijven
- Servicedocument ontwikkelen
- Bloemlezing maken

Analyse implementatieplannen Nederlandse taal en rekenen mbo

Inleiding

In totaal hebben 65 instellingen een implementatieplan taal en rekenen ingediend. Het Steunpunt taal en rekenen mbo heeft deze implementatieplannen in opdracht van het ministerie van OCW geanalyseerd. Gedurende de analyse is zowel gekeken naar kwalitatieve als kwantitatieve elementen.

Alle instellingen die een plan hebben ingediend hebben daar van het Steunpunt individuele feedback op ontvangen. Daarnaast heeft het Steunpunt de resultaten van de analyse opgenomen in de 'Rapportage analyse implementatieplannen taal en rekenen mbo'. Dit servicedocument is een samenvatting van deze rapportage.

De plannen lopen qua opzet, inhoud en vorm uiteen (net als de instellingen). Daardoor is voor een deel 'appels met peren' vergeleken. Het is van belang om dit bij de weging van de resultaten in het achterhoofd te houden. De analyse had tot doel om een landelijk beeld te krijgen van de manier waarop instellingen van plan zijn hun taal- en rekenbeleid te intensiveren en niet om een inhoudelijk oordeel te geven over de kwaliteit van de implementatieplannen.

Algemeen

In het algemeen hebben instellingen zichtbaar veel aandacht besteed aan het opstellen van de implementatieplannen en het ontwikkelen van het taal- en rekenbeleid. Daardoor is er een beeld ontstaan van de activiteiten die instellingen de komende jaren gaan ondernemen om het taal- en rekenniveau te verhogen. Het beleid en de activiteiten van de meeste implementatieplannen zijn intern georiënteerd. In weinig plannen is er aandacht voor de ketenpartners (vmbo, hbo en BPV-bedrijven).

Taal- en rekenbeleid

Uit de implementatieplannen taal en rekenen komt naar voren dat er grote verschillen zijn tussen instellingen voor wat betreft de ontwikkelingsfase van het taal- en rekenbeleid. Een deel van de instellingen heeft al een langer lopend taalbeleid. Zij zijn doorgaans dan ook verder in het denken over taalbeleid en de activiteiten die zij (verder) gaan ondernemen. Het rekenbeleid is in weinig instellingen al langer lopend beleid.

Activiteiten

In de analyse is onder meer meegenomen hoeveel activiteiten zich gemiddeld per plan richten op welke doelgroepen en welke thema's.

Doelgroepen

- In bijna alle implementatieplannen taal en rekenen zijn er activiteiten opgenomen die zich richten op medewerkers (58 van de 65). Scholing voor taal- en rekendocenten (inclusief taal- en rekencoaches) en beroepsvakdocenten komt vanuit het meeste voor. Minder activiteiten richten zich op expliciet op instructeurs en/of onderwijsassistenten (11) en BPV-begeleiders uit het bedrijfsleven (3).

Algemeen beeld

- Diversiteit in vorm, opzet en inhoud
- Intern overleg
- Weinig aandacht voor ketenpartners
- Veel aandacht voor de drieslag
- Activiteiten specifieke doelgroepen
  - dyscalculie/dyslexie
  - taalzwakke deelnemers
  - inrichting voorzieningen
  - bbl-deelnemers
  - deelnemers niveau 1

Ontwikkelingsfase taal- en rekenbeleid

- Grote verschillen
- Taalbeleid:
  - Langer lopend taalbeleid en activiteiten
  - Recent start taalbeleid
  - Geen expliciet taalbeleid
- Rekenbeleid:
  - In weinig instellingen al langer lopend rekenbeleid

Activiteiten

- Aantal activiteiten gemiddeld per plan
- Doelgroepen
- Thema's
- Taal-/rekenactiviteiten

Effect op taal- en rekenvaardigheden

In de meeste plannen is duidelijk dat de instelling de effecten van de activiteiten op de taal- en rekenvaardigheden van de deelnemers meet.

- beginsituatie meten
- voortgang
- eindresultaten

- Home
- Nieuws
- Kaders & regels
- Leermiddelen
- Examens & toetsen
- Activiteiten
- Vragen & oproepen
- Links & downloads
- MVT

CINOP-WORKSHOPS LEESBEVORDERING PW EN OA >
In het kader van het project leesbevordering in de opleidingen Pedagogisch Werker (PW) en Onderwijsassistent (OA) organiseert CINOP, in opdracht van Stichting Lezen en het Steunpunt, gratis workshops voor docenten en teamleiders.

COE: IMPLEMENTATIEPLANNEN, SYLLABI EN PROTOTYPES >
De informatie over de centraal ontwikkelde examens (COE) kunt u voortaan vinden onder menuoptie Examens en toetsen, in de rubriek Centrale Examens.

DRIESLAG REKENEN BESCHIKBAAR >
De Drieslag Rekenen is klaar. Klik hier voor meer info of om de brochure te downloaden.

 NIEUWS

Zoeken

zoek op trefwoord..

OK

- Sitemap
- Veelgestelde vragen
- Contact
- Over ons

DIRECT NAAR

- [Overzicht aanbod taal en rekenen >](#)
- [Referentiekader >](#)
- [Helpdesk >](#)
- [Servicedocumenten >](#)
- [Schrijf u in voor onze Flitsberichten >](#)

**Presentatie nieuwe functies ICO
Taal & Rekenen**

ICO Taal & Rekenen is aangevuld met de componenten evaluatie en verantwoording. Deze nieuwe functies worden op vrijdag 21

Krijg meer door te delen!

Wilt u meehelpen om het Portaal Taal en Rekenen te voorzien van nóg meer bruikbare materialen? Meld uw instelling dan aan als

STEUNPUNT
TAAL &
REKENEN VO

**Herontwerp
school**